

ACTIVITEITENVERSLAG

Vzw INTACT 2015

Inhoudsopgave

1.	INTACT in het kort.....	3
2.	Visie en missie van INTACT.....	3
2.1	Visie.....	3
2.2	Missie.....	4
3.	Socio-economische context 2015.....	4
4.	Internationale bescherming.....	6
4.1	De context.....	6
4.2	Het verbeteren van de in overwegingname van de genderdimensie en VGM in de asielprocedure: het versterken van het pleidooi.....	7
	• Actualisatie van de aanbevelingen.....	Erreur ! Signet non défini.
	• Pleiten voor asiel op Europees niveau.....	7
	• Pleiten voor het verzekeren van de uitvoering van de aanbevelingen.....	Erreur ! Signet non défini.
4.3	Het verbeteren van de in overwegingname van asielzoekers die VGM als vervolgingsgrond inroepen.....	8
	• Rechtspraak van de RvV.....	Erreur ! Signet non défini.
	• Juridische raadplegingen.....	Erreur ! Signet non défini.
	• Vormingen over asiel.....	10
	• Netwerk.....	Erreur ! Signet non défini.
5.	De nationale bescherming.....	10
5.1	Context.....	10
5.2	De detectie verbeteren.....	11
	• Pleiten bij professionals uit de gerechtelijke sector.....	Erreur ! Signet non défini.
	• Pleiten bij de jeugdhulp.....	Erreur ! Signet non défini.
	• Pleiten bij anderen actoren.....	Erreur ! Signet non défini.
	• Uitwisseling van goede praktijken.....	Erreur ! Signet non défini.
	• Uitwerking en stemming van de resolutie van de Waals-Brusselse Federatie over de preventie van VGM.....	Erreur ! Signet non défini.
	• Opvolging van de aanbevelingen.....	Erreur ! Signet non défini.
	• Ontwikkeling van hulpmiddelen.....	Erreur ! Signet non défini.
5.2	Versterking van beschermingsmechanismen.....	15
	• Beheer van risicosituaties.....	Erreur ! Signet non défini.
	• Vorming van professionals.....	Erreur ! Signet non défini.

5.3	Ontwikkeling van multidisciplinaire en vernieuwende reflectieruimten .	Erreur ! Signet non défini.
	• Samenwerking met het College van Procureurs-Generaal	Erreur ! Signet non défini.
	• Onderzoek over het belang van het kind.....	Erreur ! Signet non défini.
	• Colloquium « De Conventie van Istanbul ».....	16
	• Ontwikkeling van expertise over vragen rond gedwongen huwelijken	Erreur ! Signet non défini.
	• Samenwerking binnen de gezamenlijke strategieën over de strijd tegen VGM ...	Erreur ! Signet non défini.
	• Feministisch platform tegen geweld tegen vrouwen	17
	• Europees netwerk.....	Erreur ! Signet non défini.
	• Het Europees e-learning project	17
6.	Evaluatie van de activiteiten en impact	18
	• Evaluatie van de hulpmiddelen.....	18
	• Evaluatie van vormingen en colloquia	18
	• Raadpleging van de website.....	18
7.	Professionalisering van de vzw INTACT.....	21

1. INTACT in het kort

- 3 deeltijdse juristen en een halftijdse administratief medewerkster
- Drietalige vzw (FR, NL, ENG) die over het ganse Belgische grondgebied werken
- Stichtend lid van de vzw End-FGM Network

Belangrijkste cijfers van 2015

- 534 personen gevormd (vormingen, tussenkomst in conferenties)
- 161 personen bereikt door tussenkomsten/sensibilisering
- 172 dossiers met juridische raadplegingen voor 334 personen werden geopend
- Beheer van 11 situaties met risico op besnijdenis/gedwongen huwelijk
- Vergaderingen en ontmoetingen met Belgische en Europese experts
- Presentatie van de preventiekit VGM in het Nederlands ter gelegenheid van de internationale dag tegen genitale verminking
- Colloquium over de Conventie van Istanbul met Belgische en Europese experts: ongeveer 90 aanwezigen
- Publicaties in 2015:
  - Aktes van het Colloquium van november 2014
  - Handleiding van goede praktijken ter verbetering van de preventie en bescherming van meisjes en vrouwen die het slachtoffer zijn van besnijdenis of het dreigen te worden
  - Update van het vademecum over de rechten van het kind, Postal-Mémorialis
  - Artikel in « *Forced Migration Review* »; getiteld « *FGM; challenges for asylum applicants and officials* ».
  - Documentatiemap over de Conventie van Istanbul
  - Artikel met voorstelling over de vzw Intact en de juridische aspecten van VGM in het tijdschrift van de Balie van Luik
  - 3 nieuwsbrieven

Onze meerwaarde: INTACT is in België de enige organisatie die kan genieten van en geraadpleegd worden over juridische expertise rond VGM. In Europa is het de enige organisatie die beschikt over een specifieke expertise rond asiel in verband met VGV.

2. Visie en missie van INTACT

2.1 Visie

INTACT draagt bij tot de ontwikkeling van een open, multiculturele samenleving met respect voor de mensenrechten en migranten door gelijkheid en non-discriminatie te bevorderen.

INTACT neemt deel aan de mondiale strijd om een einde te brengen aan de praktijk van vrouwelijke genitale verminking (VGV) en draagt bij tot de strijd tegen geweld tegen vrouwen en meisjes.

INTACT moedigt het «empowermentproces» van vrouwen aan, wat leidt tot de versterking van het bewustzijn over hun rechten en mogelijkheden om ze te doen gelden.

2.2 Missie

De meest fundamentele missie van INTACT is de bescherming van vrouwen en meisjes tegen vrouwelijke genitale verminking en tegen geweld dat hieraan gekoppeld is (zoals gedwongen huwelijk en eer-gerelateerd geweld). We doen dit vanuit de eerbiediging van internationale, Europese en nationale regels en via:

- Het zoeken en de ontwikkeling van juridische hulpmiddelen;
- Pleiten (verdediging van rechten op politiek niveau);
- De vorming van professionals over preventie en bescherming;
- De uitwerking van multidisciplinair werk tussen verschillende actoren die geconfronteerd worden met VGM.

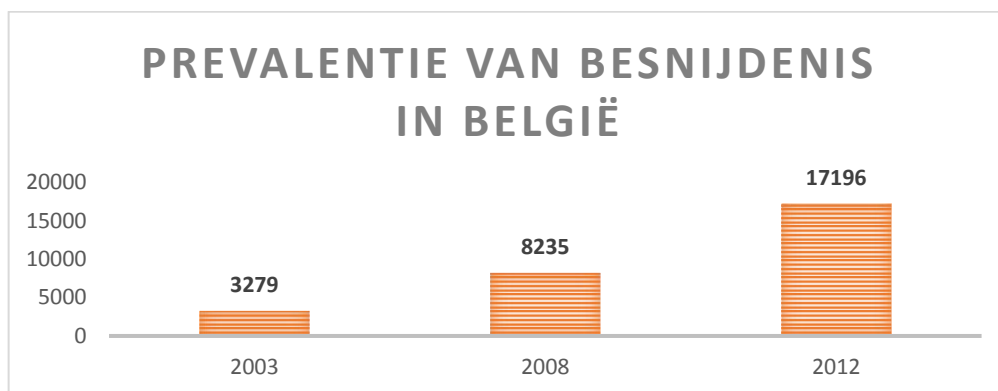
Om dit te kunnen doen, waakt INTACT erover dat de problematiek van VGV een prioriteit blijft bij de politieke actoren.

3. Socio-economische context 2015

Stijgende prevalentie: te versterken preventie en bescherming

In 2014 heeft een nieuw onderzoek van de FOD Volksgezondheid (Dubourg en Richard 2014) naar voren gebracht dat er ongeveer 13.112 besneden vrouwen en meer dan 4.084 meisjes die het dreigen te worden (ofwel een totaal van 17.196 vrouwen en meisjes) op het Belgisch grondgebied wonen. Dit cijfer is meer dan verdubbeld sinds 2008.

Deze context bevestigt meer dan ooit het belang van nieuwe Europese regelgeving om de bescherming van vrouwen en meisjes tegen dit soort geweld te versterken.

Ter gelegenheid van de dag van de strijd tegen geweld op vrouwen, heeft de Europese Commissie op 25 november 2013 krachtige verbintenissen aangegaan over de strijd tegen vrouwelijke genitale verminking binnen de Europese Unie en daarbuiten. Het ging om een specifieke strategie. Er volgde een nieuw document op deze strategie, afkomstig van de Europese Commissie, dat intussen grondig herzien werd. Het is nu een werkdocument geworden: « Strategic engagement for gender equality 2016-2019 ». Dit plan is veel minder expliciet met betrekking tot de strijd tegen VGV.

Bovendien bevestigt de ondertekening van de Conventie van Istanbul door België in 2011¹ de bereidheid om krachtig op te treden tegen geweld tegen vrouwen en meer bepaald VGM en gedwongen huwelijken. Er werd op 4 december een bekrachtigingswet gestemd in het Parlement.

Het NAP 2015-2019 ter bestrijding van alle vormen van gender-gerelateerd geweld voorziet de versterking van bepalingen over de preventie en de zorg voor (mogelijke) slachtoffers van VGM. Dit nieuwe actieplan heeft de aanbevelingen van INTACT inzake asiel en nationale bescherming (in samenwerking met GAMS) opgenomen. Het zal aangepast worden aan de inhoud van de Conventie van Istanbul.

De economische crisis

- een mogelijk verlies in belangstelling

Paradoxaal genoeg kan, ondanks de verhoogde inzet van de Belgische en Europese autoriteiten ter bestrijding van VGV en geweld tegen vrouwen, de huidige economische en sociale context deze bezorgdheden naar de achtergrond verplaatsen. Aangezien de financiële crisis aanhoudt, moeten we ervoor zorgen dat de belangstelling en voortdurende inzet van de autoriteiten in de strijd tegen VGV in een logica van eerbiediging van de mensenrechten verzekerd wordt.

- impact op de vzw INTACT

2015 was een crisisjaar voor INTACT. Sinds juli 2015 hadden we geen enkele zekerheid over de vernieuwing van onze Europese fondsen door een herstructurering van het Europees Vluchtelingenfonds (EVF).

Deze moeilijkheden hebben een grote impact gehad op de organisatie;

- Personeelswissel binnen de vzw INTACT in maart 2015. Thérèse Legros heeft de vzw verlaten en stopte met haar coördinerende functie op 13 maart 2015. Christine Flamand nam de coördinatie van de vzw over. Elvire Delwiche, die halftijds werkte voor het FIM-project, wenste haar contract dat op 30 maart 2015 eindigde niet te verlengen. Ze wou een groter aantal werkuren, wat op dat moment niet mogelijk was. Het personeel werd verminderd tot 4 personen vanaf april 2015. Elvire Delwiche werd vervangen door Sophie Forrez, die in het kader van een driemaandencontract 4/5^e gewerkt heeft. Ze heeft ook de vorige taken van Christine Flamand overgenomen. Haar contract kon verlengd worden en vanaf 1 augustus werkte ze voltijds voor de vzw.

- Gebrek aan structurele financiering; er is een wederkerend gebrek aan structurele financiering van de vzw. Dit heeft tot gevolg dat het zoeken naar fondsen veel tijd in het kader van de coördinatie van de vzw in beslag neemt. In 2015 heeft de verdwijning van het Europees Vluchtelingenfonds (EVF) en het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid (FIM) tot veel bezorgdheid geleid. Er werd gepleit voor het verder ondersteunen van het middenveld door het Fonds voor Asiel en Migratie (AMIF) en voor het behoud van het FIM bij wijze van vervanging door een andere financieringsvorm².

Er werden meerdere parlementaire vragen gesteld met betrekking tot het wederkerend probleem van vzw's gespecialiseerd in VGV terwijl de financiering van de strijd tegen VGV voorzien is in de

---

¹ Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, Istanbul, 11 mei 2011. Te raadplegen op

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680462530>

² Zie in dat verband de carte blanche die gepubliceerd werd in Le Soir op 2 juli 2015.

Conventie van Istanbul³. In het bijzonder de verdwijning van het EVF en het FIM werd aan de kaak gesteld door de parlementariërs⁴.

Hoewel het budget voor 2015 op het einde van het jaar geregeld werd, blijft het gebrek aan financiering problematisch voor 2016-2017. De juristen van het team hebben hun werkduur verminderd met 1/10e.

- Zoektocht naar privé-fondsen;

De vzw heeft geprobeerd om privé-financiering te vinden om minder afhankelijk te zijn van publieke financiën. INTACT heeft met een team van 45 personen deelgenomen aan de 20 km van Brussel. De sponsoring heeft ongeveer 5000€ opgebracht. In 2015 bedroeg het financieringsbedrag afkomstig van bedrijven 8945€ (LUSH en FRB). Privé-giften (waarvan een anonieme schenking van 10000€), hebben een bedrag van 22625€ opgeleverd. Dit vormt samen een budget van de 31570€ dat buiten de publieke financiën om verzameld is geweest.

Ons doel is om verder te blijven werken in die richting. Maar dit vraagt veel inzet en energie.

4. De internationale bescherming

4.1 De context

De asielinstanties verlenen sinds enkele jaren een bescherming aan vrouwen die het slachtoffer zijn van besnijdenis of het dreigen te worden of waarvan de kinderen een besnijdenis dreigen te ondergaan bij terugkeer naar het land. België was in dat opzicht de pionier gedurende enkele jaren.

Bovendien heeft België zich binnen de Raad van Europa geëngageerd door de Conventie van Istanbul inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld te ondertekenen⁵. Hierin wordt duidelijk benadrukt dat gender-gerelateerd geweld, zoals VGV, beschouwd moet worden als een vorm van vervolging in de zin van de Conventie van Genève. België heeft de bekrachtigingswet van deze Conventie ondertekend op 4 december 2015.

In 2013 werd de herziening van de Europese richtlijnen over opvang en de procedure aangenomen en werden de Lidstaten verplicht om rekening te houden met kwetsbare groepen en om aangepast procedures te voorzien. Dit werd nog steeds niet omgezet in nationale wetgeving. In 2015 werd er gepleit voor een effectieve omzetting van beschermende regels voor asielzoekers die het slachtoffer

---

³ Vraag van Els Van Hoof van 17 november 2015 en een andere van Fabienne Winckels over de financiering van INTACT en GAMS in het kader van de uitvoering van de Conventie van Istanbul. <https://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/54/ic268.pdf>

⁴ Meer bepaald een vraag van de heer Flahaux over de verdwijning van het EVF in maart 2015: <https://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/54/ic088.pdf> Er werd een vraag gesteld door de heer Hellings over de verdwijning van het FIM: <http://www.lachambre.be/doc/CCRI/pdf/54/ic225.pdf> En er werd een vraag gesteld door Els Van Hoof in november 2015.

⁵ Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, Istanbul, 11 mei 2011. Te raadplegen op <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680462530>

zijn van VGV aan de hand van de actualisering van de aanbevelingen omtrent asiel en VGV⁶ (zie verder).

De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV) heeft sinds 2014 een krachtig standpunt ingenomen met betrekking tot de nodige inachtneming van VGV als kind-specifiek geweld dat gelinkt is aan het geslacht. Ongeacht of de asielzoekers afkomstig zijn uit Guinee of Djibouti, de objectieve vrees van VGV en het gebrek aan daadwerkelijke bescherming tegen VGV werd benadrukt. Het CGVS heeft zich sindsdien geschikt naar deze rechtspraak.

4.2 Het verbeteren van de in overweging name van de genderdimensie en VGM in de asielpcedure: het versterken van het pleidooi

- **Actualisering van de aanbevelingen**

We hebben het pleidooi met betrekking tot de inachtneming van de specificiteit van VGV als vorm van kind-specifieke vervolging, verdergezet.

De aanbevelingen over asiel en VGV werden geactualiseerd in juni 2014 met het accent op de al dan niet gemaakte vorderingen in het kader van de toepassing van de Conventie van Genève. Er werden twee prioritaire aanbevelingen naar voren gebracht: het ontbreken van een identificatieprocedure voor kwetsbare groepen in het kader van de opvang en het totale gebrek aan harmonisatie van de rechtspraak van de RvV over de inachtneming van VGV. Uit een onderzoek van de rechtspraak werd er een gebrek aan coherentie vastgesteld in de rechtspraak van de RvV, afhankelijk van de kamers die de asielaanvragen behandelen in lijn met eer-gerelateerd geweld.

In april 2014 werd er een wet gestemd om tegemoet te komen aan dit gebrek aan harmonisatie tussen Franstalige en Nederlandstalige kamers waardoor de advocaten de mogelijkheid kregen om een zitting in verenigde kamers te vragen indien er zich een principekwestie voordoet waarover er uiteenlopende rechtspraak bestaat. Op dit moment hebben we geen weet van de effectieve uitvoering van deze wetgeving. De tegenstrijdige rechtspraak blijft voortduren.

In juni 2015 vond er een expertmeeting plaats tussen advocaten en juristen over de uitvoering van de wetsbepalingen ter harmonisering van de rechtspraak van de CCE/RVV. De reflectiegroep had als doel om een stappenplan voor te stellen aan de advocaten om ze aan te sporen om gebruik te maken van de wetsmogelijkheid om te vragen dat de verenigde kamers zich zouden uitspreken over een principekwestie.

- **Pleiten voor asiel op Europees niveau**

Op niveau van de Europese Commissie vond er in januari 2015 een vervolvergadering plaats over de Strategie van de Commissie met de personen van de DG Justitie om een balans te maken van de uitvoering van de Europese strategie van de commissie van november 2013.

---

⁶De internationale bescherming en vrouwelijke genitale verminking (VGV); De 11 aanbevelingen van INTACT, update van 20 juni 2014, <http://www.intact-association.org/images/stories/documents/professionel/11aanbevelingen.pdf>

Ondanks de nieuwe samenstelling van de Commissie is er nog steeds belangstelling voor VGV, maar is het verwaterd door een nieuw en groter programma met als naam « Strategic engagement for gender equality 2016-2019 ». Dit plan is veel minder expliciet wat de bestrijding van VGV betreft.

Deze vergadering vormde een nieuwe gelegenheid om onze aanbevelingen over asiel en het gebrek aan harmonisatie in de Belgische rechtspraak ter sprake te brengen.

- **Pleiten voor het verzekeren van de uitvoering van de aanbevelingen**

In mei 2015 vond er een werkvergadering plaats met het Kabinet van de Staatssecretaris bevoegd voor asiel en migratie, in het kader van de omzetting van de richtlijnen met betrekking tot de opvang en de asielpcedure. De aanbevelingen van INTACT werden ter sprake gebracht. In de wetsontwerpen ter omzetting van de richtlijnen werden sommige aanbevelingen van INTACT hernomen, meer bepaald over de beschouwing van vrouwen die het slachtoffer zijn van VGV als kwetsbare personen.

4.3 Het verbeteren van de in overweging name van asielzoekers die VGM als vervolgingsgrond invoeren

- **Rechtspraak van de RvV**

Eind 2015 heeft de RvV enkele interessante arresten geveld over het voortdurend karakter van VGV, door deze praktijk als een bijzonder afschuwelijke vervolging te beschouwen waardoor het onmogelijk is om terug te keren naar het land van herkomst zelfs indien er geen objectieve risico's op verdere vervolging zijn. Er werden ook interessante arresten geveld over de inachtneming van medische en psychologische attesten.

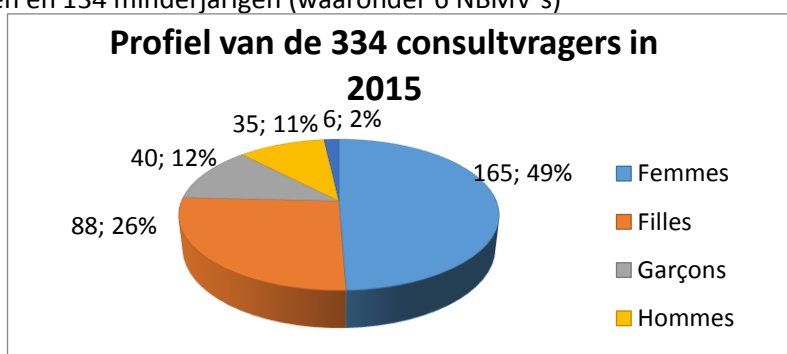
Het pleidooi van INTACT in 2015 over de uitvoering van de Conventie van Istanbul en asiel over de inachtneming van deze aspecten heeft waarschijnlijk bijgedragen tot deze beslissingen

- **Juridische raadplegingen**

INTACT heeft in 2015 172 dossiers over asiel in verband met VGV behandeld. Er is een lichte daling van het aantal behandelde dossiers aangezien we in 2014 221 dossiers behandelden. In 2015 werden er 172 dossiers geopend voor 334 personen:

- 165 vrouwen
- 94 meisjes (88 + 6 NBMV's)
- 40 jongens
- 35 mannen

Ofwel 200 volwassenen en 134 minderjarigen (waaronder 6 NBMV's)

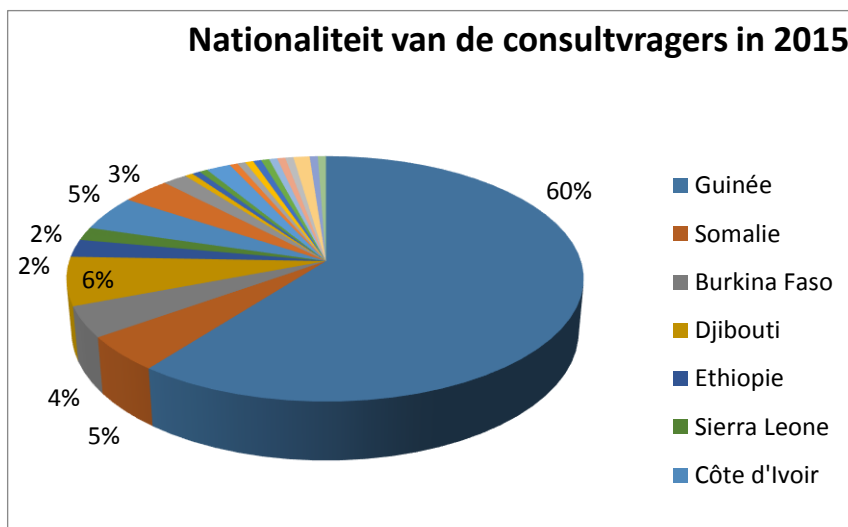
Deze raadplegingen gebeuren op afspraak of per mail. De bedoeling is om samen te werken met de advocaat om diens deskundigheid in de verdediging van individuele dossiers te versterken.

We voeren een selectie van de dossiers door die we willen behandelen en van de raadplegingen die we vastleggen. INTACT wil namelijk het werk van de advocaat niet overnemen maar tussenkomen wanneer expertise noodzakelijk lijkt.

Daarom vragen we bij een verzoek om een afspraak of we eerst het dossier kunnen bestuderen alvorens we een afspraak vastleggen. Indien nodig zal de advocaat gecontacteerd worden.

Guinee	104
Somalië	8
Burkina Faso	7
Djibouti	11
Ethiopië	4
Sierra Leone	3
Ivoorkust	8
Senegal	6
Nigeria	3
Oeganda	1
Niger	1
Egypte	1
Mauritanië	3
Kameroen	1
Liberia	1
Gambia	1
Congo	1
Algerije	1
Eritrea	1
Soedan	1
Benin	1
Mali	2
Dagestan	1
Italië	1
Total van de nationaliteiten	24

Uit de dossiers blijkt een grote verscheidenheid in de betrokken nationaliteiten (24). Guinee blijft echter de meest vertegenwoordigde nationaliteit met 60% van de betrokken dossiers.

- **Vormingen over asiel**

In 2015 hebben 287 professionals deelgenomen aan vormingsactiviteiten, waaronder 148 met betrekking tot asiel. Het ging om vormingen voor de Balie (Charleroi), tussenkomsten met advocaten en professionals van de juridische bijstand (Namur, Antwerpen en Luik). De andere vormingen over asiel was gericht op voogden, personeel van opvangcentra voor asielzoekers, OCMW's en maatschappelijk werkers.

- **Netwerk**

INTACT heeft tot slot deelgenomen aan netwerkvergaderingen van de geestelijke gezondheidsdienst ULYSSE. Deze maandelijkse ontmoetingen met andere lid-organisaties hebben als doel om de uitwisselingen en handelingen ter verbetering van de socio-juridische en psychologische begeleiding van gevluchte personen die het slachtoffer zijn geweld in België te verrijken. Het werk en de verwezenlijking van de handleiding over kwetsbare personen in migratie en in het bijzonder over minderjarigen, werd verdergezet. INTACT kwam ook tussen in het kader van bepaalde vormingen van Ulysse (bijv. over kwetsbaarheid en asiel, de juridische begeleiding van asielzoeksters,...).

5. De nationale bescherming

5.1 Context

België heeft in 2001 een specifieke wetsbepaling toegevoegd in het strafwetboek (artikel 409 Sw.) dat de praktijk van vrouwelijke genitale verminking van vrouwen verbiedt en bestraft. De goedkeuring van deze bepaling maakt een sterk toonaangevend uitgangspunt uit. Genitale verminking is een vorm van mishandeling en moet als zodanig opgevat worden.

Sinds de inwerkingtreding van de wet meer dan 14 jaar geleden, werden er echter heel weinig klachten ingediend en geen enkele heeft geleid tot een gerechtelijke vervolging (19 klachten tussen 2008 en 2014). Van de 19 klachten werden er 13 zonder gevolg geklasseerd, 4 zijn in de onderzoeksfase en 2 wachten op een beslissing van de Raadkamer in verband met een eventuele vervolging.

Nochtans heeft het onderzoek van de FOD Volksgezondheid (hierboven aangehaald) aangetoond dat er ongeveer 13.112 besneden vrouwen en meer dan 4.084 meisjes die het dreigen te worden, op het Belgisch grondgebied wonen. Dit cijfer is meer dan verdubbeld sinds 2008.

De Conventie van Istanbul over de preventie en de bestrijding van geweld tegen vrouwen, ondertekend door België in 2012, legt de nadruk op de vorming van professionals en de ontwikkeling van effectieve mechanismen om een daadwerkelijke samenwerking tussen alle preventie- en beschermingsactoren tot stand te doen brengen. De huidige context en de realiteit op het terrein toont duidelijk aan dat het belangrijk is, naar het voorbeeld van andere Europese landen zoals Nederland of het Verenigd Koninkrijk, om richtlijnen te vervaardigen die een betere preventie en bescherming toelaten van personen die het slachtoffer zijn van VGV of het dreigen te worden.

Door het Internationaal Verdrag over de rechten van het kind te bekrachtigen, heeft België zich ertoe verbonden om alle gepaste doeltreffende maatregelen te nemen ter afschaffing van traditionele praktijken die schadelijk zijn voor de gezondheid van kinderen.

In deze context heeft INTACT activiteiten ontwikkeld met als doel om de preventie- en beschermingsmechanismen voor meisjes en vrouwen die het slachtoffer zijn van VGV of het dreigen te worden, te versterken.

5.2 De detectie verbeteren

De verbetering van de detectie bestaat in de eerste plaats uit het pleiten bij een groot netwerk van professionals die mogelijk in contact komen met de betrokken personen (politie-justitie, jeugdhulp, medisch psychosociale sector), maar ook bij de politieke leiders. Dit zorgt enerzijds voor de bewustmaking van de thematiek en anderzijds dat er rekening wordt gehouden met deze thematiek in het kader van hun respectievelijke functies.

▪ Pleiten bij professionals uit de gerechtelijke sector

In 2015 hebben we de samenwerking met de gerechtelijke sector verdergezet. De uitdaging bestaat niet alleen uit het bewustwordingsproces, maar ook om hen te overtuigen om binnen hun instituut bijzondere aandacht aan VGV te verlenen.

Het Colloquium van november 2014 heeft deze samenwerking mogelijk gemaakt. De aktes van het Colloquium werden opgesteld en verstuurd naar alle deelnemers van deze studiedag.

Daarnaast werd het onderzoek van Maryse in 2015 uitgedeeld onder (Franstalige) parketmagistraten en familie- en jeugdrechters om hen in te lichten over de studie en indien noodzakelijk hen in een begeleidende brief een ontmoeting voor te stellen. We hebben geen reactie gekregen op deze mailing.

In 2015 hebben we meerdere magistraten, juristen en parketcriminologen ontmoet (Luik, Brussel, Antwerpen, Hasselt).

- In Luik werden er vergaderingen gehouden op initiatief van het Parket van Luik met de associatieve sector, de jeugdzorg en de politie.
- Er vonden twee vormingen plaats in Antwerpen (voor de familierechtbank) en in Hasselt (Parket en het Vertrouwenscentra Kindermishandeling).
- In Brussel vond er eind oktober een opvolging plaats met de VGV-referent en het Jeugdparquet om de balans op te maken over VGV op beschermend en repressief vlak.

Er werd bovendien op 7 januari 2015 in samenwerking met INTACT een vraag gesteld door de ministeriële afgevaardigde Gilles Foret aan de Commissie Justitie⁷ over de aspecten met betrekking tot de vorming van magistraten en bepaalde beperkingen met betrekking tot de vervolging van VGV.

▪ Pleiten bij de jeugdhulp

---

⁷ <https://www.lachambre.be/doc/CCRI/pdf/54/ic049.pdf>

We hebben een pleidooi gehouden bij de franstalige SAJ's met het idee dat er referentiepersonen aangesteld kunnen worden en om de samenwerking te versterken in risicovolle situaties. Er werd in april een eerste informatiesessie gegeven aan een dertigtal afgevaardigden van het SAJ van Brussel. Er vond een tweede ontmoeting plaats tussen de organisaties en de referentiepersonen van VGV, de vice-adjunct en de consulent van het SAJ van Brussel met de bedoeling om na te denken over hoe de samenwerking tussen de referenten en de organisaties georganiseerd kan worden. Op dit moment beschikt het team van het SAJ van Brussel over drie referentiepersonen.

▪ **Pleiten bij andere actoren**

In het kader van de uitwerking en de afwerking van de Handleiding voor goede praktijken heeft INTACT contact genomen met verschillende belanghebbenden om een aantal goede praktijken te bepalen zoals bijvoorbeeld enkele opvangcentra, het Parket van Luik, de politie van de zone Brussel Noord, bepaalde CGG's, het SAJ van Brussel,...

De ontwikkeling van dit hulpmiddel heeft het op die manier mogelijk gemaakt om opnieuw contact te nemen met verschillende actoren opdat de tot stand gebrachte fiches goedgekeurd zouden worden.

▪ **Uitwisseling van goede praktijken**

De vzw INTACT werd uitgenodigd om te spreken over de beslissingsboom die uitgewerkt werd op vraag van UNICEF Zwitserland omdat ze dit instrument in Zwitserland wilden uitvoeren. De ganse thematiek rond de bescherming van meisjes tegen besnijdenis werd er aangekaart in het kader van deze werkgroep die samengesteld was uit overheden en NGO's.

▪ **Uitwerking en stemming van de resolutie van de Waals-Brusselse Federatie over de preventie van VGM**

INTACT heeft deelgenomen aan de uitwerking van een resolutie van het Parlement van de Waals-Brusselse Federatie in samenwerking met de organisaties Gams en Respect for Change. Deze resolutie die zich richt op de bestrijding van VGV werd op 21 oktober 2015 goedgekeurd en gestemd⁸ en verwijst uitdrukkelijk naar de aanbevelingen van INTACT en GAMS België.

▪ **Opvolging van de aanbevelingen**

Zoals bekend hebben de aanbevelingen niet alleen de neiging om voorstellen te doen voor het geheel aan beroepstakken die betrokken zijn bij de problematiek (vorming van professionals, aanstelling van een referentiepersoon binnen de betrokken beroepstakken, verspreiding van hulpmiddelen, inschakelen van gemeenschapswerkers, vastlegging van objectieve criteria om het risico te evalueren,...), maar een deel van de aanbevelingen is ook gericht op bepaalde sectoren die beschouwd worden als essentiële schakels in het preventieverhaal (materniteitafdelingen, Kind&Gezin, schoolgeneeskunde, gezinsplanning,...).

---

⁸ <http://archive.pfwb.be/10000002017030>

Het denkwerk rond de aanbevelingen is anders gestructureerd in Vlaanderen dan in Wallonië. Er wordt gelijktijdig nagedacht over deze kwesties en geprobeerd om het contact tussen de Gemeenschappen te onderhouden en te zorgen voor samenhang tussen de genomen besluiten.

➤ **In Vlaanderen**

Er vonden in Vlaanderen in 2015 meerdere activiteiten in dit verband plaats.

- De beslissingsboom werd aangepast aan de realiteit van het Nederlandstalige landschap, met goedkeuring van alle betrokken actoren binnen de werkgroep van het Vlaams Forum Kindermishandeling. De beslissingsboom werd dus bekrachtigd binnen het VFK, waardoor het een bijkomstige invloed uitoefent. Het is iets gedetailleerder dan de Franstalige beslissingsboom. De kit draagt het logo van het VFK aangezien het meegeholpen heeft bij de verspreiding van de preventiekit, in het bijzonder bij politie en justitie.
- Op 5 februari 2015 werd de Nederlandstalige preventiekost voorgesteld in samenwerking met GAMS België en IGVM. De kit werd verspreid ter gelegenheid van de internationale dag van de bestrijding van VGV.
- Er werd ook een conferentie georganiseerd voor professionals in samenwerking met de Provincie Oost-Vlaanderen over preventie en bescherming tegen VGV.
- Er werden vormingen gehouden met rechters/magistraten van de familierechtbank en het Vertrouwenscentra Kindermishandeling (Hasselt, Antwerpen).

➤ **In Wallonië en Brussel**

De uitdaging in de Waals-Brusselse Federatie bestaat is om **ervoor te zorgen dat de professionals de aanbevelingen kunnen overnemen.**

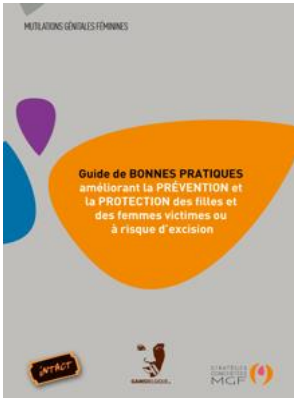
Om dit doel te vergemakkelijken, zijn we overeengekomen om deze aanbevelingen te « vertalen » in een Handleiding voor goede praktijken dat ontworpen wordt vanuit de inhoud van de aanbevelingen met een « praktische fiche » per sector opdat de professionals het gemakkelijk kunnen gebruiken. Dit instrument bevat tips, goede praktijken, thematische fiches en referentieadressen.

Het promoten van aanbevelingen vraagt veel tijd. Men moet voortdurend blijven vormen, aan bewustmaking doen en vooral tijd geven aan professionals om te denken over de integratie van de problematiek van VGV in hun praktijk. Hierbij moet men oog blijven houden voor de aanmoediging van de samenwerking tussen de verschillende diensten.

We moeten verder op deze weg van sensibilisering en vorming en verder gaan in de uitwerking van de aanbevelingen met de sectoren die dit mogelijk maken.

▪ Ontwikkeling van hulpmiddelen

Handleiding van goede praktijken (enkel in het frans beschikbaar)

Het bevat een transversale fiche en specifieke sectorale fiches gericht aan professionals uit verschillende sectoren die geconfronteerd kunnen worden met het risico op vrouwelijke genitale verminking (VGV). Deze fiches gaan gepaard met actielijnen met nuttige maatregelen en voorbeelden van goede praktijken in het geval een professional geconfronteerd wordt met een situatie van VGV.

- Inleiding en transversale fiches
- Sectorale fiches voor gezondheid
- Sectorale fiche voor de opvang van asielzoekers (Fedasil, opvangnetwerk, OCMW's)
- Sectorale fiche voor bescherming en jeugdhulp (franse gemeenschap)
- Sectorale fiche voor politie en justitie (politiediensten, parket, familie- en jeugdrechtbank, rechtbank van eerste aanleg)
- Bijlagen (afkortingen, toepasselijke wetsbepalingen, nuttige contacten)

Dit hulpmiddel is een aanvulling van de Preventiekit van VGV en werd ontwikkeld in samenwerking met Gams België en de gezamenlijke strategieën ter bestrijding van VGV.

VGV-kit (in het Nederlands)

Deze kit werd « vertaald » naar de realiteit van de Vlaamse Gemeenschap. Dit vond plaats in de vorm van een samenwerking binnen het Vlaams Forum Kindermishandeling en in het bijzonder wat de beslissingsboom betreft, met de betrokken actoren.

De kit werd aan Nederlandstalige kant bekend gemaakt ter gelegenheid van 6 februari 2015 tijdens een evenement dat georganiseerd werd door IEFH in de aanwezigheid van 50 professionals.

Documentatiemap Colloquium over de Conventie van Istanbul

5.2 Versterking van de beschermingsmechanismen

▪ Beheer van risicosituaties

INTACT heeft in 2015, 11 verzoeken ter ondersteuning van situaties met risico op VGV of gedwongen huwelijken behandeld. Dit maakt een aanzienlijke daling uit in vergelijking met 2013 maar een stijging in vergelijking met 2014.

▪ Vorming van professionals

In 2015 hebben de vormingen over nationale en internationale bescherming, in samenwerking met GAMS België, 139 professionals bereikt. Het ging om politieagenten, afgevaardigden van de jeugdhulp, gezondheidswerkers, schoolgeneeskunde en K&G.

5.3 Ontwikkeling van multidisciplinaire en vernieuwende reflectieruimten

▪ Samenwerking met het College van Procureurs-Generaal

INTACT werd uitgenodigd om deel te nemen aan het werk van het College van Procureurs-Generaal rond de goedkeuring van een omzendbrief over eer-gerelateerd geweld, met inbegrip van VGV.

De twee operationele doelen van de werkgroep bestonden uit:

- De opstelling van een omzendbrief van het College van Procureurs-Generaal
- Het voorzien van een vorming voor personen die in contact treden met de daders en slachtoffers van eergerelateerd geweld.

Dit waren de 4 strategische doelen:

- Strategische aanpak van het fenomeen,
- Vorming van het personeel dat in contact staat met de daders en slachtoffers van het fenomeen,
- Identificatie van het fenomeen,
- Inschrijving en codering van het fenomeen.

De werkvergaderingen werden in 2015 verdergezet. Er werd een principenota voorgelegd aan het College van Procureurs-Generaal over eer-gerelateerd geweld. Het College van Procureurs-

Generaal heeft in juni 2015 de principenota onderzocht en gaf, mits enkele opmerkingen, groen licht voor de opstelling van deze omzendbrief.

- **Onderzoek over het belang van het kind**

INTACT heeft samengewerkt met Maïté Beague, onderzoekster aan de Universiteit van Namen en juriste bij SOS enfants, over de reflectie van het belang van het kind in beschermings- en repressieve procedures gelinkt aan vrouwelijke genitale verminking. Jacques Fierens nam dit initiatief tijdens het Colloquium van november 2014. Het onderzoek zou in 2016 beëindigd moeten zijn.

- **Colloquium « De Conventie van Istanbul »**

Op 23 oktober 2015 vond er in het Federaal Parlement een conferentie plaats over de Conventie van Istanbul met als doel om de praktijkbeoefenaars kennis te laten maken met de Conventie en wat het inhoudt voor de terreinwerkers.

Het leek ons belangrijk om de praktijkbeoefenaars te wijzen op de rechten van de mens, van de vrouw en het kind in de procedures van internationale bescherming en in het kader van de bescherming van de vrouw en het kind in België tegen vrouwelijke genitale verminking (VGV) en ander geweld dat hieraan gelinkt is.

Een ander doel was ook om de deelnemers vertrouwd te maken met deze Conventie. De asielinstanties hebben actief deelgenomen aan deze conferentie en hebben dus kunnen stilstaan bij de Conventie en de uitvoering ervan. We denken hier bijvoorbeeld aan de tussenkomsten van de adjunct-Commissaris Generaal en van de voorzitter van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

Deze conferentie was een groot succes zowel door de kwaliteit van de tussenkomsten (sprekers van de Raad van Europa, UNHCR als door het aanwezige publiek. Het publiek bestond uit meerdere beroepstakken maar ook parlementsleden die werkelijk deel uitmaakten van de doelgroep van de conferentie (door de rol die ze vervullen in de controle van de uitvoering van de Conventie).

- **Ontwikkeling van expertise over vragen rond gedwongen huwelijken**

INTACT heeft in 2014/2015 deelgenomen aan de uitwerking van een preventie-instrument voor gedwongen huwelijken gericht aan professionals, onder leiding van het Brusselse huwelijks- en migratienetwerk. Het gaat om een gebruikshandleiding voor professionals met niet alleen juridische, contextuele en praktische informatie, maar ook aanbevelingen om de detectie van risico's op gedwongen huwelijken te vergemakkelijken en om de zorg voor meisjes met een risico of die hiervan het slachtoffer zijn te verbeteren.

Bovendien hebben er ontmoetingen plaats gevonden met het huwelijks- en migratienetwerk om de situatie van het netwerk, de financiële moeilijkheden, de verdeling tussen de leden (waaronder INTACT) en de te ondersteunen of op te starten werkzaamheden en activiteiten te evalueren. INTACT

heeft zich verbonden om meer de acties van het netwerk te ondersteunen die over onvoldoende middelen beschikken om er in 2016 activiteiten rond op te starten.

INTACT heeft voorgesteld om een reflectie te houden over de juridische begeleiding rond gedwongen huwelijken en heeft Maria Miguel, directrice van Voix des femmes, uitgenodigd om hierrond samen te werken. Onze organisatie heeft ook deelgenomen aan vergaderingen over de gratis telefoonlijn van het netwerk: statistisch instrument, begeleiding en opvolging van oproepen voor het huwelijks- en migratienetwerk. Naar aanleiding van deze bijeenkomsten over een aflossysteem voor de telefonische permanentie, heeft INTACT aanvaard om vanaf januari 2016 een halve dag per week deze telefonische lijn op te volgen.

▪ **Samenwerking binnen de gezamenlijke strategieën over de strijd tegen VGM**

INTACT neemt als lid van het Operationeel Overlegcomité binnen het netwerk van de strategieën in de strijd tegen vrouwelijke genitale verminking (GS-VGV), deel aan tweemaandelijks vergaderingen om de activiteiten rond VGV binnen het netwerk te stimuleren en te coördineren. Het gaat over reflecties over de toekomst en het werk van de GS-VGV en de uitvoering van de verspreiding van de preventiekit, de uitwerking en de communicatie van de Nederlandstalige preventiekit, de oplijsting van risicovolle situaties bij terreinwerkers, activiteiten in lijn met het referentiekader van de GS-VGV, de communicatie over GS-VGV, intervisies met bepaalde actoren, de organisatie van de jaarvergadering,...

▪ **Feministisch platform van geweld tegen vrouwen**

INTACT heeft ook deelgenomen aan bijeenkomsten van het feministisch platform van geweld tegen vrouwen. Het platform heeft als doel om de verschillende organisaties rond de vrouwenbeweging in België samen te brengen. De organisaties op het terrein willen zich verenigen om meer gewicht in de schaal te kunnen leggen op politiek vlak en om tezamen te reageren op de actualiteit rond vrouwenrechten. Bovendien moedigt het platform aan om waakzaam te blijven over de uitvoering van de bepalingen van de Conventie door België na de ratificatie ervan in 2015. Tijdens vergaderingen werden er werkgroepen opgericht om de thema's te verdelen in functie van de specialisaties van de verschillende organisaties. Het charter van het PFVFF werd dit jaar ontwikkeld om de principes en doelen van het platform vast te leggen.

▪ **Europees netwerk**

INTACT maakte deel uit van de END-FGM Campagne van Amnesty International. Deze campagne was bedoeld om in januari 2015 te verdwijnen om plaats te maken voor een nieuw Europees netwerk « END FGM european network ». INTACT in 2015 stichtend lid van dit nieuw netwerk maar ook lid van de Raad van Bestuur. Met het vertrek van Thérèse Legros werd er beslist dat INTACT geen deel meer uitmaakte van de RvB maar wel nog op intensieve wijze zou samenwerken als lid van de vzw. INTACT brengt als lid vooral expertise rond asiel en de rechten van het kind bij.

▪ **Het Europees e-learning project**

Sinds september 2015 neemt INTACT deel aan een Europees e-learning project met 10 andere partners. Dit project wordt geleid door de Technische Universiteit van Cyprus (CUT). De bedoeling is om een kennisplatform over VGV tot stand te brengen dat in de eerste plaats gericht is op professionals die in Europa rond deze kwestie werken. Er zullen 13 modules ontwikkeld worden, waarvan 2 door INTACT in 2016: de module Justitie en Politie.

6. Evaluatie van de activiteiten en impact

▪ Evaluatie van de hulpmiddelen

Om ons te helpen bij de evaluatie van de hulpmiddelen, konden we genieten van een financiering door IEFH. De praktische handleiding voor advocaten, het paspoort « Stop FGM », de Franstalige preventiekit en de website werden geëvalueerd. Hieruit is het volgende gebleken:

- de handleiding wordt door de advocaten als een nuttig instrument beschouwd bij de opstelling van verzoekschriften inzake asiel.
- het paspoort « stop FGM » moet gepaard gaan met vormingen voor professionals voor een optimaal gebruik van het instrument in het kader van preventie van VGV.
- de preventiekit wordt als erg nuttig beschouwd door de documentatie die erin opgenomen is.

▪ Evaluatie van de vormingen en colloquia

Bij elke vorming en colloquium geven we een evaluatieformulier mee aan de deelnemers. De feedback over het Colloquium van 23 oktober was erg positief.

De kwaliteit en de aanvulling van de tussenkomsten tijdens de colloquia werden geprezen, net als de nauwkeurigheid en de kwaliteit van de sprekers.

De vormingen lijken erg nuttig te zijn voor het werk van de deelnemers wat het begrip van het thema, preventie en mogelijke samenwerkingen betreft (advocaten, politieagenten, jeugdhulp, psychologen, maatschappelijk werkers, vroedvrouwen en artsen). Hoewel de commentaar positief is en de multidisciplinaire aanpak erg geapprecieerd wordt, willen de deelnemers meer tijd voor een vorming over een dergelijk veelomvattend onderwerp. Anderen wensen een didactische aanpak.

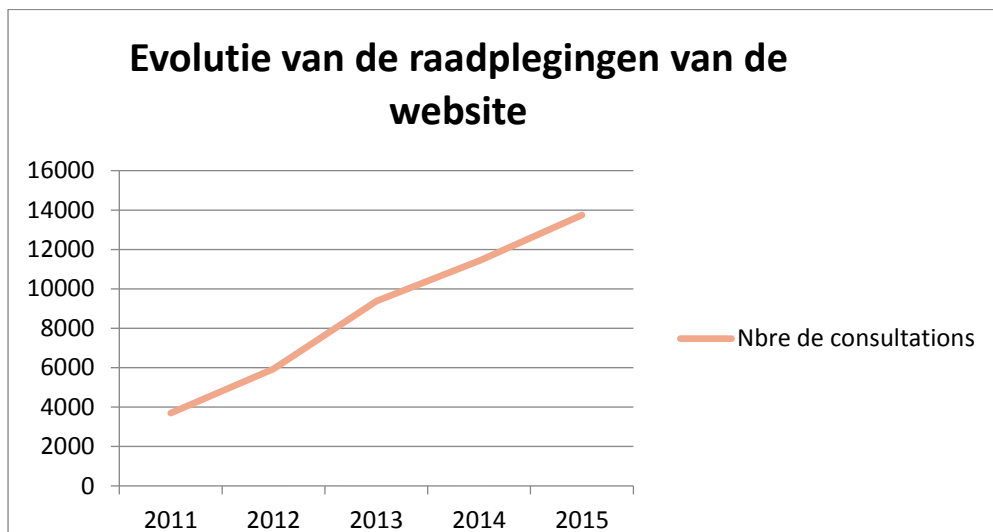
▪ Raadplegingen van de website

In 2015 werd de website 13748 keer geraadpleegd.

Bezoeken	13748
Bezoekers	10301
Bezochte pagina's	68023

Pagina's/bezoek	4,95
Gemiddelde duur	00:02:01
Bouncepercentage	5,39%
Nieuwe sessies	73,76%

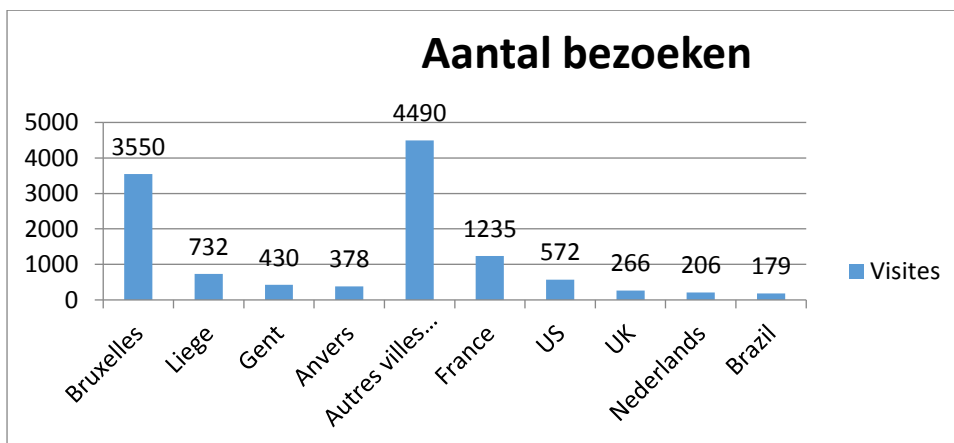
De cijfers omtrent de raadpleging van de website zijn de laatste jaren in voortdurende beweging.

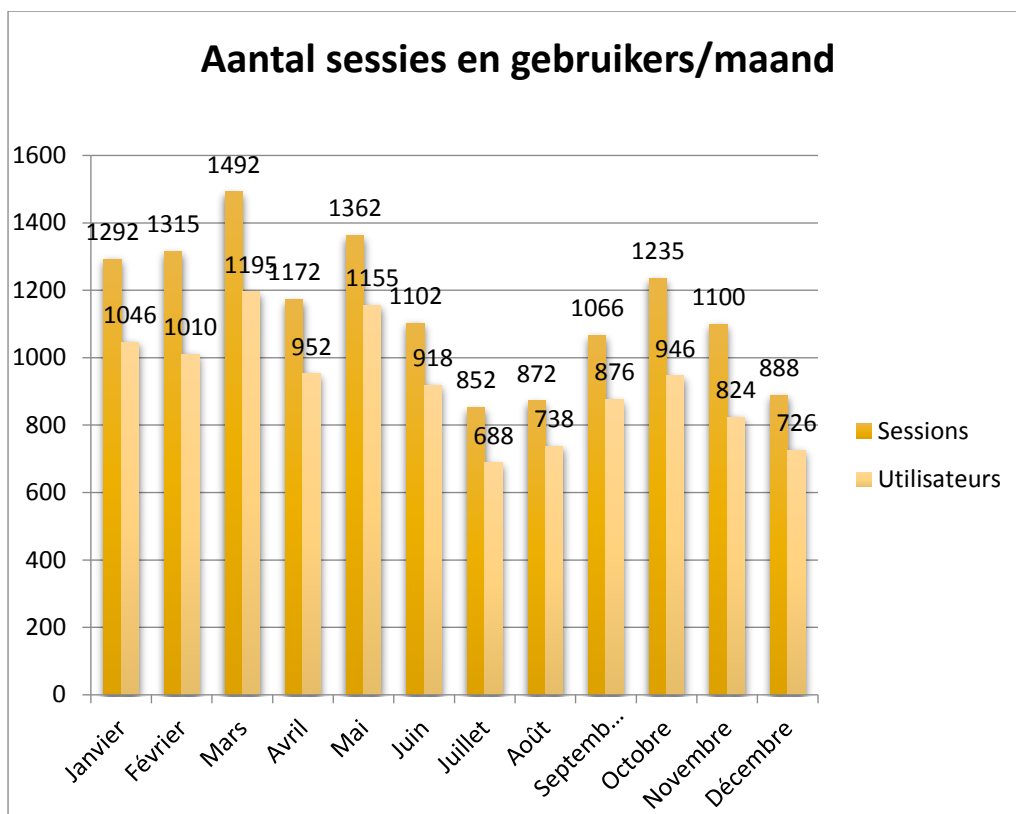
Onze website wordt voornamelijk vanuit België geraadpleegd (en vooral in de steden Brussel, Luik, Antwerpen en Gent). In totaal stellen we consults uit een heel aantal verschillende landen vast.

Aantal bezoeken tussen 1/01/15 en 31/12/2015		
België Bezoeken; 9580 (69,68 %) Gemiddelde duur 00:02:37	Brussel	3550
	Luik	732
	Gent	430
	Antwerpen	378
	Andere Belgische steden	4490
Frankrijk (8,98%)	Frankrijk	1235
US (4,16 %)	US	572
UK (1,93 %)	UK	266
Nederland (1,5%)	Nederland	206
Brazilië (1,30%)	Brazilië	179
Canada (0,92%)	Canada	126
Italië (0,74%)	Italië	102
Guinee (0,70%)	Guinee	96
Rusland (0,70%)	Rusland	96
Zwitserland (0,65%)	Zwitserland	90
Duitsland (0,61%)	Duitsland	84
Indië (0,47)	Indië	65
Algerije (0,41%)	Algerije	56
Spanje (0,36%)	Spanje	49
Djibouti (0,29%)	Djibouti	40
Ivoorkust (0,28%)	Ivoorkust	38
Luxemburg (0,27%)	Luxemburg	37

Marokko (0,25%)	Marokko	35
China (0,24%)	China	34
Indonesië (0,25)	Indonesië	34
Senegal (0,21%)	Senegal	29
Kenia (0,20%)	Kenia	28
Portugal (0,15%)	Portugal	20
Kameroen (0,14%)	Kameroen	19
Zweden (0,13%)	Zweden	18
Polen (0,12%)	Polen	17
Iran(0,12%)	Iran	16
Noorwegen (0,12%)	Noorwegen	16
Andere landen in de wereld	Andere landen	565
Total		13748

Wat de maandelijkse consults betreft, stellen we pieken vast in functie van belangrijke gebeurtenissen die verband houden met INTACT, zoals de maand maart en rond het colloquium in oktober. Buiten dit zijn er erg weinig variaties.

7. Professionalisering van de vzw INTACT

In het belang van professionalisering van de vzw hebben we de kans gekregen om te genieten van het advies van een consultant van Clearcase om het pleidooiwerk van INTACT te verbeteren. We kunnen ook genieten van hun expertise om ons te helpen om onze juridische raadplegingen beter te beheren, wat een aanzienlijke tijd in beslag neemt. Het idee is om de raadplegingen beter te sturen opdat de tijd die eraan besteed moet worden beperkt maar zo optimaal mogelijk wordt. Het is ook belangrijk om de gegevens die we verzamelen tijdens de juridische raadplegingen te optimaliseren om ons pleidooi te versterken. Dit is een erg waardevolle ondersteuning voor onze vzw.

Brussel, 30 april 2016

